

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT KWALITEITSONDERZOEK INSTELLING VOOR AFSTANDSONDERWIJS VO

School : Stichting IBID
Plaats : Amsterdam
BRIN-nummer : 28TU

Datum schoolbezoek : 17 april 2015
Datum vaststelling : 30 juni 2015

Inhoud

- 1 Inleiding — 5
- 2 Kwaliteitsprofiel — 7
- 3 Beschouwing — 9
- 4 Vervolg van het toezicht — 13

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs bezocht de instelling voor afstandsonderwijs VO IBID te Amsterdam in het kader van een kwaliteitsonderzoek (KO). Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de indicatoren van kwaliteitsaspecten op grond van het door de inspectie gehanteerde Toezichtkader PO/VO 2011. Bij dit kwaliteitsonderzoek doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs door zich te richten op de kern van goed onderwijs op de school. Het gaat hierbij om indicatoren die betrekking hebben op de kwaliteitszorg, het aanbod, de onderwijstijd, het pedagogisch handelen van leraren, het didactisch handelen van leraren, de afstemming op de onderwijsbehoeften van leerlingen, het schoolklimaat, de begeleiding, de zorg, de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen.

Op grond van het kwaliteitsprofiel van de school dat naar aanleiding van een vorig inspectiebezoek is opgemaakt, op basis van risicofactoren die bij de inspectie bekend zijn of afspraken die met de school zijn gemaakt, of op basis van de informatie die door de school is toegestuurd kan de inspectie besluiten om niet alle indicatoren bij het onderzoek te betrekken. Dit is bij uw school niet aan de orde geweest.

Indien de school in het kader van zelfevaluatie over een bepaalde indicator of over een bepaald kwaliteitsaspect voldoende betrouwbare en valide gegevens heeft verzameld kan in overleg tussen school en inspectie besloten worden om de oordelen uit de zelfevaluatie alleen te verifiëren en deze niet zelf opnieuw te onderzoeken. Doorgaans is dit alleen bij onafhankelijk onderzoek door derden het geval.

Uw school heeft naast de schoolgids en het schoolplan documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben. Het betreft onder andere overzichten van examenresultaten, het jaarverslag 2013/14, een document dat de kwaliteitszorg en verbeteronderwerpen beschrijft, informatie over enquêtes onder leerlingen en ouders, een evaluatie van het programma en afspraken met docenten.

De inspectie heeft de informatie uit deze documenten bij de oordeelsvorming betrokken.

De opzet van het onderzoek

Het kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn;
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd;
- Bezoek aan de instelling, waarbij de voortgang van het onderwijs is onderzocht en waarbij door IBID uitleg is gegeven over de werkwijze;
- Gesprekken met de directie over de kwaliteit van de indicatoren;
- Gesprekken met het bestuur, leerlingen, leraren en ouders.

Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de kwaliteitsoordelen en de conclusies van het schoolbezoek besproken met de directie en het bestuur.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel op van de school (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 geeft de inspectie een beschouwing over de geconstateerde kwaliteit in relatie tot de context of Ausgangssituatie van de school. Indien van toepassing worden in deze beschouwing ook de toegevoegde indicatoren betrokken. In de rapporten vanaf schooljaar 2013-2014 is voor iedere bezochte instelling apart informatie opgenomen over de aanpak en de gevolgen van de bezuinigingen op het Nederlands onderwijs in het buitenland vanaf januari 2014.

In hoofdstuk 4 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, afspraken vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

2 Kwaliteitsprofiel

Het kwaliteitsprofiel geeft een overzicht van de waarderingen die de inspectie heeft toegekend aan indicatoren die betrekking hebben op belangrijke kenmerken van goed onderwijs. De met een * gemarkeerde indicatoren zijn bepalend voor de vaststelling van het vervolgtoezicht.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

1. draagt niet of nauwelijks bij;
2. draagt onvoldoende bij;
3. draagt voldoende bij;
4. draagt in hoge mate bij;
5. niet te beoordelen (alleen bij Resultaten en Ontwikkeling van leerlingen). Deze waardering is gegeven indien de school over bepaalde indicatoren geen betrouwbare en valide gegevens beschikbaar heeft.

Kwaliteitsaspect 1: De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.

	1	2	3	4	5
1.1 * De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht. .				•	
1.2 * De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding.				•	

Kwaliteitsaspect 2: De aangeboden leerinhouden zijn gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs of arbeidsmarkt en samenleving.

	1	2	3	4
2.2 * De aangeboden leerinhouden Nederlandse taal in de bovenbouw zijn dekkend voor de examenprogramma's.				•

Kwaliteitsaspect 3: De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

	1	2	3	4
3.1 De uitval van geplande onderwijsactiviteiten blijft beperkt.				•
3.2 Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen is beperkt.				•
3.3 De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.				•

Kwaliteitsaspect 4: Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.

	1	2	3	4
4.1 Ouders zijn betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.				•
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				•

Kwaliteitsaspect 5: De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken

	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.				•
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.				•
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.				•

Kwaliteitsaspect 6: De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

	1	2	3	4
6.1 De aangeboden leerinhouden maken afstemming mogelijk op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.				•
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.				•
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.				•

Kwaliteitsaspect 7: De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.

	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.				•
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen			•	

Kwaliteitsaspect 9: De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.

	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.				•
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.				•
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.				•
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				•
9.7 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.				•

Naleving

	ja	Nee
N1b In de schoolgids is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen.	•	
N2b In het schoolplan is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen.	•	
N4a Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima.	•	

3 Beschouwing

Dit hoofdstuk beschrijft het oordeel van de inspectie over de kwaliteit van het voortgezet onderwijs van IBID te Amsterdam en geeft een toelichting op het kwaliteitsprofiel. Daarbij legt de inspectie zo mogelijk verbanden tussen de verschillende onderzochte indicatoren onderling en - voor zover relevant - tussen de indicatoren en de schoolcontext, de specifieke doelstellingen van de school en eerdere inspectieonderzoeken.

Voor een goed begrip wordt eerst de uitgangssituatie beschreven.

Uitgangssituatie

IBID is gestart in het schooljaar 2000/2001. De rechtsvorm is een stichting, met een eigenaar/directeur die het lerarenteam van negen leraren aanstuurt. De leraren zijn verbonden aan internationale scholen en zitten verspreid over de hele wereld. In alle gevallen geven ze zelf ook les op hun internationale school. Het bestuur bestaat uit drie personen in een toezichthoudende rol. De huidige samenstelling bestaat sinds twee jaar, enkele bestuursleden zijn ook bij de oprichting of in een latere fase bestuurslid geweest en verbleven tussentijds in het buitenland.

IBID stelt zich ten doel het opzetten en begeleiden van de lessen voor het 'Dutch A Language and Literature SSST'-programma in het tweejarige diplomaprogramma van het International Baccalaureate. Het einddoel is om de leerlingen voor te bereiden op het examen dat ze in het tweede IBDP-jaar moeten afleggen. Dit is zowel een schriftelijk als een mondeling examen. Een IB diploma biedt in principe de garantie voor toelating tot een Nederlandse universiteit. De lessen bij IBID kunnen dus alleen gevolgd worden door leerlingen die in het buitenland een school bezoeken met een geaccrediteerd IB-diplomaprogramma en die Nederlands als moedertaal in hun curriculum willen opnemen. Het gaat daarbij om de variant 'self taught', dat wil zeggen dat de inhoudelijke ondersteuning niet vanuit de Internationale school wordt verzorgd. Stichting IBID stemt af met de IB-coördinator van de Internationale school over bijvoorbeeld facilitering en rapportage. Dit is een structureel deel van het werk, dat soms veel tijd kost maar direct ten goede komt aan de leerlingen.

IBID biedt naast het examenprogramma voor het vak Nederlands sinds enkele jaren ook het pre-IB programma aan in diverse varianten (een- of tweejarig, of meer intensief, bijvoorbeeld bij achterstanden). Deze laatste variant zal aangeboden worden vanaf het schooljaar 2015/16. Al met al is het onderwijs vergelijkbaar met de laatste drie of vier leerjaren van het vwo, echter met de specifieke invulling zoals die binnen de IB-opleiding plaatsvindt, met veel aandacht voor analyses, reflectie en beschouwing, waarbij eveneens aandacht is voor de ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden.

IBID is vanaf het begin af aan gegroeid, met de laatste jaren een wat sterkere groei. Tijdens het inspectiebezoek waren 82 leerlingen ingeschreven, waarvan 19 leerlingen het pre-IB programma volgen.

IBID heeft een uitgebreid netwerk van contacten in het veld van het Internationale Onderwijs, waaronder met de International Baccalaureate Organization zelf.

Gevolgen bezuinigingen Nederlands Onderwijs Buitenland

IBID heeft de nadelige gevolgen van de bezuinigingen opgevangen door de ouderbijdrage te verhogen. Nu tijdelijk een verminderde subsidie beschikbaar is gesteld, is het niet nodig hierop verdere maatregelen te nemen. Omdat de subsidie maar een klein deel van de totale kosten van het Nederlandse programma en het totale examenprogramma betreft, zijn de financiële gevolgen van de bezuinigingen betrekkelijk gering voor IBID. In termen van extra werk hebben de bezuinigingen wel impact gehad.

Algemeen beeld

Op alle elementen van het kwaliteitsbeeld van IBID, namelijk de leerresultaten, de onderwijspraktijk en de kwaliteitszorg is het oordeel overwegend goed. Waar dat in het oordeel niet het geval is, heeft dat vooral te maken met de beperkingen van de situatie om tot het oordeel 'goed' te kunnen komen, en niet zozeer met de kwaliteit van de instelling zelf. Dat betekent dat IBID zich ten opzichte van het vorige inspectiebezoek verder verbeterd en ontwikkeld heeft. Dit gebeurde ondanks de inspanningen die de groei van de instelling met zich meebracht en de aandacht die besteed moest worden aan het opvangen van de bezuinigingen. Zowel leerlingen als ouders zijn zeer te spreken over de begeleiding die zij van IBID krijgen, niet alleen op cognitief gebied, maar ook in het motiveren en aanleren van vaardigheden. De examenresultaten zijn zonder meer goed te noemen.

De inspectie kent aan IBID een basisarrangement toe. Dat wil zeggen dat zij vertrouwen heeft in de verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs en dat de instelling in principe over vier jaar weer bezocht zal worden.

Toelichting

Opbrengsten

De inspectie beoordeelt twee elementen van de leerresultaten, te weten de examenresultaten en opbrengsten in de zin van goede doorstroom en geringe vertraging gedurende de schoolloopbaan.

Vanaf de oprichting van IBID in 1999 zijn vrijwel alle leerlingen die hebben deelgenomen aan het onderdeel Nederlands als moedertaal geslaagd. Waar dit niet het geval was, zakten deze leerlingen vanwege (ook) andere vakken. Deze beoordeling vindt plaats door de International Baccalaureate Organization (IBO). Het gemiddelde cijfer van de leerlingen, die zijn begeleid door IBID, ligt structureel hoger dan het gemiddelde cijfer van alle leerlingen van alle scholen die deelnemen aan dit onderdeel. Daarom beoordeelt de inspectie de examenresultaten als goed. De afgelopen jaren vonden er wel wat fluctuaties plaats in de resultaten van leerlingen. De school heeft dit gegeven geanalyseerd en is hierover het gesprek aangegaan met de IBO. De doorstroom is eveneens goed. Waar mogelijk wordt er versneld of worden achterstanden ingelopen. IBID biedt op dit punt echt maatwerk, bijvoorbeeld als een leerling halve jaren mist doordat hij naar het zuidelijk halfrond verhuist.

Onderwijspraktijk

IBID laat zien hoe afstandsonderwijs via persoonlijk contact met ouders en leerlingen toch een intensieve vorm van onderwijs kan zijn. Alle docenten skypen regelmatig (waar dit gewenst is) met leerlingen én ouders. Leerlingen zijn gemotiveerd en werken hard aan dit intensieve programma.

Het software systeem dat achterliggend wordt gebruikt voor registratie en aanbieden van leerstof werkt goed. De opdrachten, e-mails en inhoud van de contacten worden opgeslagen, zodat ook analyse en controle achteraf mogelijk is. De directeur heeft tenminste wekelijks en soms dagelijks contact met de leraren.

Er is een vast stramien van aanbieden van leerstof, waarbij alle docenten dezelfde basisstof gebruiken, en vervolgens daarbovenop bij alle leerlingen het onderwijsleerproces individueel afstemmen. Op deze wijze is de leerlingenzorg nauw verweven met het primaire proces van lesgeven. Om deze reden is de leerlingenzorg niet afzonderlijk beoordeeld. Leerlingen die de inspectie heeft bevestigd melden dat docenten vlot op gemaakt werk reageren en dat zij goede feedback krijgen, niet alleen op de inhoud maar ook op hun leerproces. Ouders merken dat hun kinderen de leerstof goed aankunnen en waar nodig gerichte hulp krijgen. IBID informeert de ouders daarbij goed over de voortgang van het leerproces, maar legt de verantwoordelijkheid daarvoor primair bij de leerlingen. IBID werkt voor het beoordelen en registreren van de resultaten met de 'rubrics' die binnen het IB-curriculum gebruikelijk zijn.

In het pre-IB jaar vindt in februari een tussenevaluatie met de ouders en leerlingen plaats met een advies of de leerling het verdere diploma programma kan volgen. Ook in de laatste twee jaar van het (examen)programma vinden regelmatig rapportages plaats, met een uitgebreide Engelstalige tussenrapportage aan het eind van het eerste jaar.

Ouders met wie de inspectie sprak zijn tevreden over de informatievoorziening vanuit IBID. Behalve de gesprekken en rapportage van de vorderingen brengt IBID ook periodiek een nieuwsbrief uit.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg van IBID is in orde. IBID heeft een cultuur van voortdurende verbetering, en weet dat te realiseren door steeds kleine deelstapjes met haalbare doelen te formuleren. Er is een cyclisch proces van ophalen en analyseren van gegevens, stellen van verbeterdoelen en evaluatie. De school analyseert de leerresultaten en andere gegevens die uit de registratie van het onderwijsleerproces worden gehaald. Zoals gezegd is er frequent contact tussen de directeur en de leraren. Regionaal werken leraren in drietallen samen aan de verbetering en vernieuwing van (delen van) het product. Een voorbeeld daarvan is de verbetering van de wijze van bevraging van ouders in het kader van het in kaart brengen van klanttevredenheid. Andere groepen houden zich onder andere bezig met verbeteren van de jaarplanning en verdergaande differentiatie in leerstof en werkwijze. Het bestuur is toezichhoudend en zit tegelijkertijd dicht op het primaire proces. Recent zijn discussies gevoerd hoe om te gaan met de groei en wat dat betekent voor de interne organisatie. Ook is het zicht op de financiële stromen verbeterd, waardoor in beleidskeuzes het financiële aspect nu beter kan worden meegenomen. Het personeelsbeleid van IBID ondersteunt de verbetercultuur. Leraren die bij IBID werken moeten bij de IBO een of meer workshops gevolgd hebben. De directeur van IBID voert jaarlijks gesprekken met alle leraren (bij nieuwe leraren twee keer per jaar), op basis waarvan taken worden verdeeld en per docent leerdoelen worden gesteld en voorgenomen activiteiten worden vastgesteld. Docenten worden permanent geschoold en vrijwel jaarlijks vindt overleg met het gehele team plaats.

4 Vervolg van het toezicht

Bij dit kwaliteitsonderzoek heeft de inspectie ook de naleving van een aantal wettelijke voorschriften over de door het bestuur vastgestelde schoolgids en het schoolplan onderzocht, zoals die voor scholen in Nederland gelden. Op basis hiervan concludeert de inspectie dat de school aan deze wettelijke bepalingen voldoet.

De bevindingen van dit kwaliteitsonderzoek leiden tot het volgende arrangement voor het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement):

De aangetroffen kwaliteit van het onderwijs op de school vraagt geen aanpassing van de reguliere onderzoeksplanning van de inspectie. In beginsel volgt over vier jaar opnieuw een kwaliteitsonderzoek.